

Poznańskie i z ilu powiatów się składa, nie wie nawet, na ile prowincji dzieli się Prusy i ile mają mieszkańców. Uczyl się w szkole wszystkiego, przeszedł geografiją matematyczną, fizyczną i polityczną — uczono go chodzić po stołcu, księżycu i gwiazdach a nie naucono go chodzić po ziemi. A podobnie wykształceni uczniowie wychodzą ze wszystkich prawie szkół dzisiejszych w Poznaniu. I gdzie należy szukać przyczyn tego złego? Otóż głównym hamulcem rozwoju szkół tutejszych jest okoliczność, że magistrat przyjmuje samych tylko młodych nauczycieli, którzy co dopiero opuścili seminarium. Zasada ta jest równie fałszywą jak zgubną tak dla szkoły jak dla dzieci. Nauczyciel po wyjściu ze seminarium nie jest jeszcze nauczycielem, ale niejako aspirantem dopiero do zawodu nauczycielskiego.

Seminarium zaopatrzona młodzieńca tylko w wiadomości teoretyczne, na mocy których ma się wyrobić dopiero nauczyciel w całym znaczeniu tego wyrazu a wyrobić się może w szkole praktyki kosztem poniekąd dzieci szkolnych. Nauczyciel młody zawsze jest lichym nauczycielem, nie nauczy dzieci wiele, a jeśli czegoś nauczy, to mechanicznie i bez korzyści dla dzieci. Miasto nasze ma po większej części nauczycieli młodych, owych aspirantów kształcących się na nauczycieli, i to też sprawia, że nauka ludzi takich więcej dzieci tresuje, aniżeli uszlachetnia, więcej zaciemnia umysły aniżeli je rozwija i budzi.

Drugą nader ważną przyczyną zastojów w szkołach tutejszych jest zmiana nauczycieli, wieczne przerywanie ich z jednej szkoły do drugiej. Władze miejskie nie pomyślały z pewnością weale o tym, jaką krzywdę wyrządzają dzieciom, odbierając im nauczyciela, którego poznali, przyzwyczaili się do niego, a oddając je w ciągu roku szkolnego nauczycielowi nowemu a do tego niedoświadczonemu młodzieńcowi. Dzieci tracą w takim razie chęć do pracy, wyzyskują należycie nieznaną im i brak doświadczenia nauczyciela, a zanim nastąpi zobowiązanie się i zaufanie, upływie przynajmniej pół roku, który to czas za stracony dla dzieci uważać należy a strata ta o tyle jest dotkliwszą, że daje się we znaki nie tylko jednej klasie, ale i całemu zakładowi, przez który uczniowie stopniowo przechodzą.

Magistrat tutejszy dość długo opierał się tej manipulacji, dość długo obstawał przy tym, ażeby nauczyciel ustanowiony przy jednej szkole, stale przy niej pracował, i widocznie naciskiem jakimś zniwolon, dopiero w ostatnim czasie chwycił się nader zgubnego środka przerywania nauczycieli. I tak z nowym rokiem szkolnym przesiedlono kilku nauczycieli już to z Św. Marcina na Chwaliszewo, już to z Garbar na Św. Marcin i t. p. — Teraz jednakże dowiadujemy się, że magistrat postanowił na większą skalę bawić się od Św. Jana w grę przerywania nauczycieli. — Postanowienie to wywołać miało okoliczność, że nauczyciele pewnej szkoły z pod kierownictwa rektora, z którym nie podobna im było dłużej wytrzymał i znośić jego nietaktowego postępowania, zanieśli zażalenie do magistratu, żądając sprawdzenia podanych przeciwko rektorowi faktów. I ta oto okoliczność miała dać magistratowi popop do przesiedlenia znacznej liczby nauczycieli tej szkoły do szkół innych. Nie przypuszczamy bynajmniej, ażeby magistrat miał rzeczywiście w ten sposób chcieć załatwić tę sprawę i przesadzać nauczycieli za to, że raz przecież zdobyli się na krok energiczny i donieśli władzy o postępowaniu pana rektora.

Czy krok taki stosowny i odpowiedni? Zakrawa to coś na owo przysłowie o kowalu i ślusarzu. Nie należy przecież bez śledztwa karać, ale sprawdzić podane fakty przeciw rektorowi i wedle rezultatu śledztwa, mając na względzie jego sprawiedliwość i dobro młodzieży, postąpić. Tak a nie inaczej postąpić też winien magistrat.

Z Szamotulskiego, 13 czerwca.

(Pogrzeb s. p. Konstancji Jarochochowskiej.)

Powiat nasz smutny dzisiaj spełnił obowiązek. Pochowaliśmy żłwki jednej z najczenniejszych matron naszego Księstwa, co sumiennie spełniała obowiązki żony, matki i obywatelki a tym samym zrozumiała i pojęła, jak należy, zadanie i powołanie kobiety.

Największą zaletą kobiety, powiedziano słusznie, jest być kobietą. Tę zaletę posiadała w wysokim stopniu s. p. Konstancja z Trąmpczyńskich Jarochochowska. Imię jej — tyle kiedyś znane w naszym Księstwie — a i znane po za granicami naszej prowincji — mniej było głośne w ostatnich latach — bo zmarła co dopiero, ciężką złożoną w ostatnim czasie chorobą, mniej się udzielała tym, którzy ją kochali i szanowali jako prawdziwą matronę polską, jako wzór cnoty, patriotyzmu i poświęcenia. Żył tylko między rodziną a Karlsbadem, dokąd rok rocznie udawała się dla poratowania nadwątlonego zdrowia. Natomiast jak głośnym, jak ogólnie cenionym było jej imię w owym czasie, kiedy wypadki czterdziestego szóstego roku tyle budziły na-

dziei, kiedy mąż s. p. Konstancji Jarochochowskiej zaufaniem obywateli powołany był na dyrektora naszego Księstwa. Czasy to niezbyt odległe, więc je pamiętamy wszyscy; więc wiemy, że s. p. Konstancja w owych latach wniosła się do posagowej postaci matrony polskiej. Ten dom Ziemstwa, w którym mieszkała wówczas, to dom był czysto polski. Tam była szczerze, otwartość, tam patriotyzm, tam gotowość do wszelkich poświęceń, tam owa uprzejmość, która każdego przyciąga i nieprzyjaciela rozbroić zdolna. Ponieważ to był dom polski — więc była tam i świątynia uczuć narodowych; tam cisnęło się też wszystko, co żyło wówczas, co kraj kochało. Ztamąd wyszedł też każdy podniesiony na duchu, bo tam życie było polskie, o jakimś teraz nie wiele pono mamy pojęcia. Czy czasy były inne, czy ludzie byli inni? odpowiedzieć na to nie potrafim, ale o tém wiem, że nie wiele znalazłbym takich matron, jaką była s. p. Konstancja Jarochochowska. Któż zaś nie zna i nie zwiedził owego do dziś dnia istniejącego domku w Sokolnikach małych, tego domku skromnego i gościnnego! Tam żyła s. p. Konstancja i tam wychowała dziewięć dzieci na chwałę Boga i kraju. To też jakby o niej powiedziano:

Matko, Polko — tyś orlica,
Która strzeże tego gniazda,
Jako święta niebios gwiazda
I dopóki stanie ciebie
Matko Polko, w domu twóim,
Łaska Boska dla nas w niebie
I na ziemi się ostoi!

Mowę pogrzebową wygłosił zający kapłan polski, przyjaciel długoletni zmarłej, ks. proboszcz Łaskowski z Kąkizna. W rzetelnym słowach skreślił cały żywot zmarłej, poświęcony mężowi, wychowaniu dzieci i krajowi, żywot tyle bogaty w cnoty domowe i obywatelskie. Młoda, a już opuścił ją mąż w r. 1830, idąc, gdzie głos kraju go wołał. Zmarła sama była wówczas wszystkim w domu. W r. 1846 wtrącony był mąż do więzienia. Matka kilkorga już wtręcała dzieci znowu pozostała sama. W roku 1848 krzew popłynęła nasza. S. p. Konstancja 15-letniego zaledwie chłopca sama odwoziła do obozu. Nie jest to bogaty żywot matki Polki — wypowiedział kapłan — czyż nie stawiać jej nam za przykład do naśladowania dla teraźniejszych i późniejszych pokoleń, nie wspominać nam ze czcią tej, która kraj i dzieci kochała nadewszystko? To też nie wątpimy, że pamięć zmarłej nie zaginie w naszych sercach. Oby tylko godne siebie znalazła naśladowniczki.

Wiedeń, 12 czerwca.

(Wystąpienie z Koła polskiego pp. Skrzyńskiego, Hausnera i Ujejskiego. Przedstawienie faktów. — Posiedzenie izby poselskiej 7 b. m. Przemowy pp. Wosniaka i Hausnera. — Spór między występującymi z Koła jako inauguracyjnego nowego klubu. — Przypomnienie przysławia: krzyknął: Nie pozwalam i uciek! na Pragę. — Posiedzenie izby 12 b. m.)

O przykręję i smutnej sprawie donieść wam dzisiaj winienem. Nieustannie rozsterkami w tak ważnych dla narodu chwilach rozrywający jedno Koło polskie p. Skrzyński wystąpił z Koła 5 b. m.; lecz z boleścią dodać muszę, że za tym mylnym krokiem poszli także 7 b. m. zasłużony krajowi p. Ujejski i p. Hausner. To wystąpienie trzech posłów z Koła polskiego nastąpiło na tydzień przed zamknięciem posiedzenia izby (która 15 b. m. ma być odroczoną do jesieni) i ukończeniem czynności Koła. Czy więc dla tego tylko krok ten spełniono, aby zmanifestować na zewnątrz niejedność i rozdział? Lecz przedstawię tu przedmiotowo fakty dotyczące się tego epizodu, aby czytelnicy mogli sami sąd sobie wyrobić.

Na posiedzeniu Koła 5 b. m. obradowano nad zmianą projektu komisji izbowa projektem pokrycia kredytu 60 milionów złr., który to projekt miał 7 b. m. przejść pod rozprawę izby. Za daleko musiałby odstąpić od przedmiotu wytkniętego na początku listu, gdybym przytaczał tu treść projektu rządowego i zmiany poczynione przez komisję. Wspomnę tylko, że jakkolwiek Koło polskie nie było zadowolone z tych zmian w projekcie, bo obawiało się, aby w następstwie tych zmian nie napotkało na trudności pokrycie kredytu przeznaczonego na przygotowanie wojenne, i jakkolwiek z tego powodu wolałoby być Koło taki projekt pokrycia, jaki uchwalony został przez sejm węgierski; jednak postanowiono głosować za projektem komisijnym, zastrzegając tylko popieranie poprawek, któreby go upodobniły do ustawy w Peszcie przyjętej. Uchwała ta, tycząca się finansów w tej stronie sprawy, zapadała w Kole jednogłośnie.

Następnie Koło zważywszy, że według ustawy o delegacjach, ustawy najlepszej z zasadniczych, bo opartej na zasadzie federacyjnej, delegacje stanowią właśnie reprezentację ludów monarchii, uprawnioną do obradowania nad sprawami zagranicznymi, do uchwalania wydatków na ich zarząd i na utrzymanie sił zbrojnych; zważywszy dalej, że w delegacjach z powodu ich składu i sposobu wyboru są daleko lepiej niż w Radzie państwa reprezentowane i broniące interesu nie-

niemieckich ludów monarchii, mianowicie Węgrów i Polaków (jak to obszernie w liście moim z 18 maja wykażalem); z tych powodów Koło uważało szkodliwym dla naszych narodowych interesów, aby z ujmą zakresu działania delegacji popychać izbę poselską do przywłaszczania sobie prawa rozprawiania i uchwalania, czy potrzebnym jest i na co kredyt uchwalony już przez delegację austriacko-węgierskie. Albowiem na mocy konstytucyj Rada państwa powinna w danym razie ograniczyć się tylko do rozważania i postanowienia, w jaki sposób ma być pokryty kredyt rządowi już otwarty. To jest do izb Rady państwa należy tylko finansowa strona tej sprawy, a nie miały prawa rozstrząsać jej strony politycznej, bo też rozstrzygnęły już ludy monarchii przez inną swoją reprezentację.

Jednak Koło polskie postanowiło, że, gdyby którakolwiek inna partya w izbie, np. stronnictwo Hohenwarta lub Słoweńcy, sprzyjający Rosji, wystąpiło z politycznej strony przeciw kredytowi na przygotowanie wojenne przeznaczonemu, w takim razie posłowie polscy mają zabrać głos dla odparcia zarzutów i przedstawienia swoich zapatrywań. Do przemawiania w takim razie zgłosili się pp. Hausner, Krzczunowicz i Skrzyński, oświadczając, że zamierzają mówić w takiej myśli i duchu, jak Dunajewski i Grocholski przemawiali w delegacjach. Koło przez głosowanie upoważniło do przemówienia pierwszego p. Hausnera (liczonego do tak zwanej mniejszości Koła, która jednak nie miała żadnego oddzielnego programu, jak to wspominałem) a drugiego p. Krzczunowicza (liczonego do tak zwanej większości Koła); zaś p. Skrzyńskiemu nie dano upoważnienia do przemawiania. Wówczas p. Skrzyński oświadczył, że z Koła z tego powodu występuje; zaś p. Hausner nie złożył na tém posiedzeniu żadnego podobnego oświadczenia. P. Ujejski nie znajdował się na tém posiedzeniu Koła.

Dnia 7 b. m. rano otrzymał prezes Koła, p. Grocholski, list podpisany przez pp. Skrzyńskiego, Ujejskiego i Hausnera, zawiadający go, że ci trzej posłowie występują z Koła polskiego.

Gdy 7 b. m. przychodził w izbie pod rozprawę projekt pokrycia kredytu 60 milionów, zapisali się do głosu oprócz upoważnionego przez Koło p. Hausnera także pp. Wolski (nie należący od kilku tygodni do Koła), Ujejski i Skrzyński. Ponieważ w ogólnej liczbie ośmiu zapisanych do głosu było czterech posłów polskich, przeto drugi upoważniony przez Koło do przemawiania p. Krzczunowicz wstrzymał się już z zapisem aż do czasu, gdyby w ciągu rozpraw urządził tego potrzeba.

Rozpoczynając rozprawę p. Wosniak, Słoweńca z Styrii, zapisany przeciw wnioskowi komisji, nie atakował finansowej strony projektowanego pokrycia kredytu, lecz uderzył wprost z politycznych powodów przeciw uchwalonemu kredytowi. Wypowiadał swoje sympatyje dla Rosji — uwalniając — jak przedstawił usiłował — Słowian z pod jarzma tureckiego; uwielbiał jej umiarkowanie przy zawarciu pokoju sansteffańskiego, twierdził, że jego warunki są sprawiedliwe i w niezem nie naruszają interesów Austrii; wreszcie dodał, że gdyby z powodu warunków tego pokoju popychał hr. Andrassy Austrię do wojny przeciw Rosji, byłoby to prowadzeniem polityki „cygańskiej” — za co przywołał go do porządku marszałek Izby Rechbauer.

W skutek wprowadzenia w ten sposób przez pana Wosniaka całej sprawy na grunt polityczny, upoważniony był już p. Hausner przez Koło do przemawiania tak jak przemawiał.*)

Po przemowie p. Hausnera izba zamknęła rozprawę. Zapisani jeszcze do głosu za wnioskiem komisji pp. Wolski, Ujejski, Skrzyński, Fux i Żakliński (świętojurek) musieli odpowiednio regulamini wybrać z pomiędzy siebie mówcę jeneralnego, gdy zapisani przeciw wnioskowi komisji jeden tylko p. Hermann (z Styrii) sam przemawiał a przemawiał w tym duchu jak poprzednio p. Wosniak. Podczas prawie całej przemowy p. Hermann spierał się wymienieni pięciu, kto ma właściwie przemawiać. Ponieważ trzej posłowie polscy (nie należący wprawdzie już do Koła, bo nie mogli znieść solidarności, która by kępowała ich wolność przemawiania w izbie) stanowili tu większość, przeto spodziewano się, że jeden z nich będzie mówcą jeneralnym. Ale inaczej się stało. Każdy z nich chciał przemawiać i przy pierwszym głosowaniu każdy głosował za sobą; następnie p. Wolski zgodził się na p. Ujejskiego, ale opierał się temu p. Skrzyński chcący sam przemawiać; postanowiono więc losować, los wyciągnął pan Fux i przemawiał jako mówca jeneralny trzech posłów polskich. Gorzkie doświadczenie nauczyło zaraz w pierwszej chwili, iż solidarność, na której więzy tak się w Kole uskarżali, byłaby im bardzo użyteczną! Dla tego zaraz po powyższym zajęciu p. Wolski oświadczył przesowi p. Grocholskiemu gotowość swą powrócenia do Koła polskiego. Natomiast p. Skrzyński — pomimo telegramu do Lwowa a następnie ze Lwowa do tutejszych

go się mieć nie chce. Skutkiem gry giełdowej jest systematyczne wyzyskiwanie publiczności na korzyść kierujących grą kół finansowych w swęj działalności nie różniące się niczem od zabronionych prawem publicznych domów gry. Przedmiotem tej gry są głównie obligacje państwowe i akcje. Obroty w niej wyniosły w czasie szału giełdowego miliardy dziennie. Zaraza giełdowa oddziaływała najniekorzystniej na produkcję, odciągając od niej kapitały i podwyższając stopę procentową, zamaca sprawiedliwy podział dostatków, podwyższa nienormalnie ceny, zabija poczucie sprawiedliwości, kazi prąd i przez nią zatrzuwa opinią publiczną, a wszędzie szerzy przekupstwo i system łapówek, budzi niechęć i klasę pracującą a od ucziwej pracy odwodzi, słowem jest źródłem wszelkiego zdziczenia i przewrotności a hamulcem postępu cywilizacji.

IX.

Czytamy w powieściach z tysiąca i jednej nocy o okręgie uniesionym prądem wody w pobliże skały magnesowej, która gwałtownie przyciągnęła do siebie wszystkie gwóźdźce, śruby i inne części żelazne, spójnią statku stanowiące, spowodowała jego rozbicie.

Ów okręt — to społeczeństwo; części jego żelazne — to prawa społeczne, harmonią interesów sprjawiające; ster okrętu — to dążność idealne, to jedność pomiędzy ludźmi; ów prąd unoszący statek — to nierozum i zdrożne chuci ludzkie a owa skała magnesowa nareszcie — to grubym materializm, do którego źle zrozumiany interes ma pociąg jak żelazo do magnesu.

Skreśliłszy w poprzednich rozdziałach budowę i funkcje żywotne organizmu społecznego, jego niejaką anatomiją i fizyologiją, poczem wykazaliśmy momenta zakłócające porządek społeczny, choroby czyli objawy patologiczne, ustroj społecznego wywołujące. Zanim wymyśliśmy zasady higieny i terapii społecznej, jakie sami wyznajemy, wypadła nam rozpatrzyć się krytycznie w tych

dzienników niemieckich, że wraz z pp. Hausnerem i Skrzyńskim utworzy jakiś klub oddzielny, w którym ma być posiedzenie izby, na którego porządku nowela o szkodliwym dla Galicji straszeniu przy zaprowadzeniu nowego poddaństwa. A przecież poprzednio tę nowelę za głosował w Kole, aby zagrozić wystąpieniu w Węgrami, jeżeli rząd austriacki nie wyraził zgody na ten wniosek, oskarżono ją we Lwowie o materyjalnych interesów kraju. Tymczasem postępowanie proponowane przez pp. Hausnera i Skrzyńskiego dla obrony materyjalnego interesu z poświęceniem interesów wyższych narodziło się niepotrzebnym, — bo dzisiaj izba odroczyła do komisji, gdzie pogrzebano

*) Mowę tę podaliśmy w całości. Przep. Red. Pol.

Kongres.

Odbieramy dzisiaj nieco obszerniejszą część się do pierwszego posiedzenia kongresu, które się ono o godzinie 2 i trwało do 4. Pełnomocnicy, ambasadorowie i sekretarze przyjeżdżają przed godziną drugą. Przyjeżdża Bismarck ubrany w mundur kirysyjski i ambasadorowie przybyli w uniformach wojskowych. Ostatni przybył ks. Gorczakowski, który wyglądał bardzo źle i było znowy wysadzilo z karety dwóch kamerasło w fotelu na piętro. Tutaj wziął pod prawe a hr. Arapow, radca ambasadora, i tak trzej ruszyli przodem do drzwi. Za nimi postępowali inni pełnomocnicy z porządku: hr. Andrassy z Beaconsfielda, z St. Vallier, Corti z Hohenlohe, za nim witz i inni dyplomaci.

O godzinie 2¼ otwartem zostało chwili, gdy członkowie kongresu zajęli miejsca, ukazała się na szczycie pałacu bandera państwa niemieckiego, która była wala aż do zamknięcia kongresu.

Pierwszy podniósł się ks. Bismarck, który kongres przemową powitalną w języku niemieckim dał w niej pogląd na dzieje wojny i podniósł, że kongres zbiera się do dzieła pokoju. W końcu powiedział, że oczekuje z natężoną uwagą wyniku prac i cesarz niemiecki pełen jest nadziei, że wadzi pomyślne rozwiązanie wszystkich żliwych kwestyj, jakie wywiązały się z wojny podpisanej w San-Stefano.

Po księciu Bismarcku zabrał głos do celu zapropnowania księcia Bismarcka kongresu. Propozycją tę uzasadniał tem, że należy się pierwszemu pełnomocnikowi udzielić gościnnie kongresowi. W wypadku nie tylko zwyczaj zniwala, lecz raczej powszechnie uznanie zasług w tym celu.

Następnie wybrano ks. Bismarcka przewodniczącym kongresu, a do sekretarza wybrano hr. Buscha i Hettnera. Następnie wybrano ks. Bismarcka przewodniczącym pióro, tajnego radcę chera archiwaryuszem kongresu, hr. Monarcha radcą legacyjnym dr. Buscha i Hettnera pomocnikami sekretarza.

Poczem hr. Andrassy dał z polecenia stryackiego wyraz radości, że zamach na niemieckiego nie udał się i że dostojny państwo na najlepszej drodze do wyzdrowienia, nieśli się wszyscy członkowie kongresu, Bismarck podziękował im w imieniu cesarza o godzinie 3 minut 35 pierwsze posiedzenie.

Na tém posiedzeniu Niemcy były reprezentowane przez 4 pełnomocników, Anglia, Rosya i Francya i Włoch po 2, a Austriya jednego pełnomocnika.

Przy stole ustawionym w kształcie trójkąta dzielono miejsca w następującym porządku: dla trzech przedstawicieli Francji, dalej dla delegatów Włoch i trzech delegatów W. Prus, a na stronie ks. kanclerza zasięga: przedstawiciel Węgier, Anglii i Rosyi w ogólnej liczbie 3. ks. Bismarck znajdujący się miejsca dla ks. Schillingsfürsta, hr. Ranzowa i Bülowa. Na stole obok pełnomocnika rosyjskiego siedział Bismarck i tajny radca legacyjny Bucher, a egata tureckiego sekretarze Mony i Busch

środkach zaradczych i leczniczych, jakie w sobie chciano.

Na wstępie podaliśmy program socjalistyczny, w jakim się przedstawia, że tak w ulicy, w ustach rozbirnych agitatorów, jak w botników w celu porubzenia ich i zwołanie tego porządku społecznego. Na owe szaleństwo nie zwahała bluźnierstwa przeciwko wyjątkowość ludzkości, na zaczepki wymierzające kapitałowi, własności itd. tuzmy, że do wiedziliśmy, przedstawiliśmy w ogólnym zarysie społeczną. Ta końską kuracją dla bólu i jącą głowę już nam się tu zaprząta nie ciałym jako pseudo-lekarz społeczny, przeciw wyłącznie w bluzie i z kosztownym umie ustroić się w szatę filantropa, a nawet w uczoności tego. Otóż i z tym rozprawić się musimy, tém bardziej, że socjalistyczna mogłaby się zaprzeczyć owego krzykacza ulicznego, zarzekając się wspólnego z jego wybrkami. Taktyka w tym względzie nadzwyczaj jest zręczna, mitytuje się socjalizm nowszy pozytywnym gramem, ogranicza się na zjadliwej i sofistycznej pojęć naukowych i istniejących stosunków, iż, jeżeli agitacja praktyczna zamyśli, jakich pragną teoretycy socjalistyczni, w położeniu owego ucznia czarodzieja, tego poskromić duch, jakie wezwał. Bodaj że trza ostrożnie z ogniem, wszakże krwawych wybuchów dość często pierwszeństwali ofiarami. W każdym razie na nich działalność za wybrki i rozgorączkowanie niestrannymi dla mas teoryami.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Księgarnia J. K. Zupańskiego
 od stycznia 1878 do 1go lipca 1878 następujące dzieła i takowe poleca:

1,00
 4,00
 7,50
 4,50
 6,00
 12,00

Praca do Unii lubelskiej
Jana Sniadeckiego od r. 1788—1830 z autografów drukowane po raz pierwszy z odpowiednimi wstępami przez J. I. Kraszewskiego
Biskupstwo warmińskie, w jednym tomie 2 części.
Praca uwieńczona nagrodą w r. 1876 przez Akademię umiejętności w Krakowie
Krzysztof królewski, powieść
Hardek Fr. hr., Pamiętniki (dotąd nie drukowane)
Konopacki, Chronologia dziejów Królestwa Polskiego, 1 tom z przedpłatą na 2gi tom

PRALNIA WELNY KAROLA HEINE
 w Rothenburgu n.O.
 wezel kolei marchijsko-poznańskiej i wrocławsko-świdnicko-fryburgskiej
 w roku bieżącym pod znanymi warunkami każdą ilość welny do fabryki
 przemyśle i w roku bieżącym w sprzedazy wypranej welny za gotówkę
 jako też na życzenie w jej lombardowaniu. Mięchy do brudnej welny są bez-
 płatnie do dyspozycji a każde dalsze objaśnienie daje się jak najchętniej.
 Waga welny składa się zabezpieczona przeciw szkodom z ognia w zakładzie as-
 suracyjnym a opłat za skład nie oblicza się.

Hamburgsko-amerykańskie Towarzystwo akcyjne żegluga parowej.
 Bezpośrednia pocztowo-parowa żegluga pomiędzy
Hamburgiem a Nowym Yorkiem
 z awizowaniem do Havre, za pomocą przepysznych niemieckich pocztowo-parowych okrętów:

Przebieg 19 czerwca. **Lessing** 3 lipca. **Pommerania** 17 lipca.
 Holandia 26 czerwca. **Wieland** 10 lipca. **Suevia** 24 lipca.
 i dalej regularnie co środę.

Hamburgiem a Indiami Zachodnimi
 do Havre z awizacją, do rozmaitych portów Indyi Zachodnich i wybrzeża zachodniego Ameryki

Stosia 22 czerwca. **Allemania** 22 lipca. **Vandalla** 22 sierpnia.
 i dalej regularnie dnia 22 każdego miesiąca.
 Bliższych wiadomości co do frachtu i podróży podaje pełnomocnik jeneralny
August Bolten, Wm. Miller'a nastp. w **Hamburgu**
 Admiralitytstr. Nr. 33/34. (Adres telegramów: **Bolten Hamburg**)
 jako też jego agenci:
L. Kleischoff, w **Poznaniu** Kramarska ul. Nr. 12,
Izydor Spiro w **Kórniku**, **Abraham Kantorowicz** w **Wrześni**,
Braja Jakubowscy w **Lesznie**, **Salomon Eisner** w **Kępnie**,
Juliusz Geballe w **Rogoźnie**, **Hugon Marquard** w **Obornikach**.

J. Moegelin w Poznaniu
 leżarnia żelaza, zakład budowy machin, kotlarnia.
 Specjalność: kompletne machinowe urządzenia nowych oraz przebudowanie i reparacja istniejących
gorzeln, fabryk krochmalu, młynów itd.
 Skład agronomicznych machin, części machin i surowych towarów lanych, słupów, tragarzy, jako też w ogóle wszystkich konstrukcyi żelaznych dla budowy.

J. Moegelin w Poznaniu.

Wystawa paryzka 1878 r.
 Obraz długości 85 cm., szerokości 62 cm., kolorowany, pięknie wykonany.
 Najnowsze wydanie!
Sztuka tylko 75 fen.
Bezustannie nadchodzą paryzkie nowości.
 Bogato asortowany skład przyborów podróżowych, wielki wybór przedmiotów dla dam i panów, dalej paryzkie meble fantazyjne, stoly do kwiatów i słupki, szklanki dla ryb złotych, stoly salonowe i robocze nadeszły co tylko w wielkim nowo wyborze, jako też piękna kolekcya przedmiotów brązowych i okydowych. Towary japońskie i chińskie, rzeźby z drzewa, towary z marmuru i alabastru, zabawki itd.
 Wachlarze promienadone i w towarzystwo w najnowszym fasonie i kolorze, sznury do wachlarzy, pazurek, przepaski itd.
Skórzane rękawiczki piorące się dla dam i panów.
 alony w wszystkich możliwych kolorach oraz ramy stojące aksaminie i skórzane.
 W dziale także po 75 fen. i 1 M. za sztukę polecam wielki wybór przedmiotów do stroju i gospodarstwa jak pudełeczka do tytoniu, herbaty i cygar, zwracala stojące, konsolle, etażerki, dzwony stolowe, pierścienie do serwet, przedmioty do stroju dla panów i dam i wiele innych artykułów.
 Każdego tygodnia przybywają nowości!

Uderzająco tanie ceny
EDWARD TOVAR
 Paryż Poznań Lipsk
 narożnik Berlińskiej i Bismarka ulicy.
Wody Landek na Szląsku
 podczas sezonu kąpielnego.
Hôtel de Silésie.

Prawdziwa cebula na brode,
 składająca się w wysoku odkrytej przez profesora C. Thedo rośliny: Union przyczynia się do wzrostu brody w sposób niepodobny do uwierzenia, wywołuje już u młodych zupełnie ludzi pełną i mocną brodę. Cena flakonika 3 Mr.; mydło bretonowe, które wedle przepisu użycia przystem używać się winno, szt. 1 Mr.
 Skład generalny u **G. C. Brüning**, Frankfurt n/M. Skład w **Poznaniu** u **J. Sobieckiego**, Stary Rynek 8. i u **I. Buchholza**, fryzjera teatralnego, Wodna ul. nr. 13.

Całkowita wyprzedaż
 po bardzo niższych cenach porcelany, szkła, lamp wszelkiego rodzaju, fajansu i artykułów luksusowych u
J. Kuzstelana w Bazarze.

Największy
skład obuwia warsztat
 (1796)
 daje sposobność Szanownej Publiczności wedle życzenia nabyć obuwia wszelkiej jakości. Zamówienia na nowe i reparacje wykonują się spieszenie i akuracie. Ceny umiarkowane.
J. Skóraczewski
 szewc. Stary Rynek Nr. 55 I piętro.

Fabryka obuwia KATZ & KUTTNER,
 Poznań, Sapieżyński plac 7
 sprzedaje teraz uznane swe dobre i eleganckie obuwie i częstkowo po cenach fabrycznych. (2818)

Szanownej Publiczności donoszę uprzejmie, iż skład mój rozmaitego i eleganckiego obuwia męskiego i damskiego przeniósłem z Berlina do Poznania i takowy polecam po cenach nader przystępnych. Również zamówienia na nowe obuwie dla cierpiących na odgniotki itp. — jako też wszelkie reparacje wykonuję spieszenie i akuracie. Z uszanowaniem
M. Szczepański
 (2594) W. Rycerska ulica Nr. 6, róg św. Marcina.

Farba bursztynowa
 gotowa do malowania posadzek.
 Dwukrotne pociągnięcie daje piękną połyskującą płaszczyznę bardzo trwałą. Farba schnie w 8—10 godzinach. (1821)

O. Fritze & Co.
 dawniej Berlińska fabryka żywnych farb olejnych
 Berlin N. Altmannsdorf. Offenbach. Stolp.
 Coloniestr. 107. Wiedeń. nad Menem. w Pomeranii.

Korzystne zakupno!
 Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Szanownej Publiczności na wyprzedaż naszą, którą czem prędzej zamierzamy ukończyć. Wyszczególniamy meble wyścielane, materye na meble, lustra wszelkiej wielkości, szafy patentowe, kanapki, krzesła, kredense, szafy, szafki, kompletne urządzenia pokoi sypialnych, szafy do lodu, meble ogrodowe. (326)
M. Czarliński i Spółka
 Poznań, dawniejszy Hotel wiedeński.

Niniejszem podaję do publicznej wiadomości, że wyłączną sprzedaż moich wiedeńskich żelaznych mebli powierzyłem panu

T. Krzyżanowskiemu
 W POZNANIU
 i urządziłem u tegoż Pana skład moich wyrobów.
 Z wysokim szacunkiem
Wiedeńska fabryka żelaznych mebli Eberhard'a Zwanziger.
 Odwołując się na powyższe ogłoszenie, polecam Szanownej Publiczności miasta Poznania i okolicy po cenach fabrycznych z mego składu:

żelazne meble ogrodowe jako to kanapy, stoly, krzesła, namioty i t. d. od najprostszyc do najzdobniejszych; również wszelkie meble salonowe i pokojowe jak koszyki do kwiatów, fotele, krzesła bujające, łózka, umywalnie itp.
 Żelazne meble przewyższają z wielu względów drewniane a zwłaszcza lekkością, zgrabnością, trwałością i o wiele niższą ceną.
 Politura wszystkich mebli jest gustowna, ładująca do drzewa podobna i nadzwyczaj trwała. (325)
cenniki przesyłam na żądanie gratis.

T. Krzyżanowski
 handel żelaza. Szewska ulica 17.

Kąpiele solne Koenigsdorff-Jastrzęb w Gór. Szląsku.
 Mieszkania wygodne, meblowane poleca po tanich cenach dla gości zwiedzających kąpiele (2875)
M. MICHALSKI, aptekarz.

Fabryka GORSETÓW ortopedycznych
J. z Lijewskich Kistler
 Berlińska ulica Nr. 8
 poleca podług wziętej miary zrobione wyroby ortopedyczne dla figur zdeformowanych i słabych (nierówne łopatki i biodra, krzywe trzymanie się itd.) u dzieci i osób młodych, gwarantując za dobry rezultat. (3083)
 Również gorseta pancerzowe najnowszych francuzkich i angielskich fasonów.

Pruskie losy oryginalne
 4 klasy 158 pruskiej loteryi (główne ciągnięcie od 12—27 lipca 1878, wygrana główna 450,000 M. gotówką) rozsyła za gotówkę oryginalnie: 1/2 po 150 M., 1/4 po 75 M. udziały: 1/2 30, 1/4 15, 1/8 7 1/2 M. **Karol Hahn w Berlinie** S. Kommandantenstrasse 30.

Nie do uwierzenia a jednak prawdziwe.
 Przez stosunki moje z fabryką jako też przez mój własny wynalazek co do roboty jestem w stanie zegarki cylindrowe nie z nowego srebra ale srebrne rzetelnie i sumiennie dostarczyć po zadziwiająco taniej cenie, bo sztukę za 5 tal. a prztem kupujący otrzyma bezpłatnie piękny łańcuszek. Złote damskie zegarki począwszy od 11 1/2 tal.; piękne i doskonale zegary ściennie bijące po 1 tal. 17 1/2 sgr.
 Przy tak zadziwiająco taniej cenie jest w istocie dla każdego domu jako też i dla każdego młodego człowieka bardzo polecającem, aby w potrzebie do mnie laskawie się udał, gdyż nie wyprzedaję mego składu, lecz ustawicznie są u mnie w zapasie przy 3 letniej gwarancyi. (2808)
 Wymiana jest dozwolona; również przyjmuję stare zegarki, złoto i srebro w zaplaście.

Największy warsztat dla reparacji zegarków.
Hugon Wölfel, zegarmistrz.
 Fabryka Soleur. Główny skład, Poznań, narożnik Wrocławskiej ul. i Półwiejskiej.

Magazyn garderoby męskiej N. MARCUSA w Poznaniu.
 Róg Starego Rynku i Jezulekiej ulicy
 poleca swój bogato zaopatrzony skład bardzo pięknych i doborowych materyi. Zamówienia na miarę wykonuje tanio i starannie. Nadto poleca po przystępnych cenach:

ubroly kompletne	od 10 tal.
paletoty	7 "
fraki	8 "
spodnie	3 1/2 "
marynarki i surduty	6 "
rewerendy	12 "

N. Marcus, w Poznaniu.

Skład i fabryka pieców W. Klichowskiego w Poznaniu
 Rybaki Nr. 1 i 2
 poleca Szanownej Publiczności rozmaite gatunki wyborowych pieców jako to: **białe pod olów** (zwane porcelanowe), **najnowsze kominki, piece kolorowe** i t. d. (2900)
 Również przyjmuje wszelkie prace i reparacje w zakres swój wchodzące i wykonuje takowe spieszenie i akuracie po najumiarkowanych cenach.

Christoffe & Co.
 z rezydencjami w PARYŻU i KARLSRUHE,
 wszelkie przedmioty z wyciśniętym stemplem **Christoffe** po cenach fabrycznych; także towary posrebrzane, jako też naczyina z Britania metalu, nowego srebra, samowary res jskie, naczynia wiedeńskie do kawy, serwisy posrebrzane i sprzęty kosetelne, wszystko z najlepszych fabryk w wielkim wyborze po cenach jak najniższych lecz stałych poleca handel materyałów piśmiennych i galanteryi (3004)
ANTONIEGO ROSE
 w Poznaniu, w Bazarze.

SLIFIERNIA J. KARGE'GO
 Nowa ulica, (Bazar) poleca **brzytwy prawdziwe angielskie** pod gwarancją jako też wszelki towar stalowy i przybory do golenia. (3000)

Mycothanaton (śmierć grzybom).
 Od r. 1861 przez władze i techników budowniczych doświadczony środek do radykalnego wygubienia i zapobieżenia **grzybowi domowemu** oraz przeciw batwieniu i gniciu. (3136)
 Sprawozdanie, przepis użycia i cenniki rozsyłają na żądanie bezpłatnie franko
BERLIN W. Leipziger-Str. 107. Vitain & Co., fabryka chemiczna.

Znaczne przesyłki
amerykańskiej słoniny i smolcu
 odebrał i poleca sprzedającym z drugiej ręki i pojedynczo po bardzo tanich cenach
Izydor Busch, Sapieżyński plac 3.

AUKCYA KONI.
 W **poniedziałek** dnia 29 lipca w południe o 1/2 12 godz. sprzedanych zostanie w ujeżdżalni oficerskiej przy Berlińskiej bramie w Poznaniu około 24 ogierów i 4 klacze perszery z poznańskiej stadniny krajowej. (3157)
 Stadnina krajowa w Sierakowie, 14 czerwca 1878.
von Kotze, koniuszy krajowy.

Wystawa w Królikowie

otwartą będzie dnia 18go czerwca o godzinie 10tej.

Bilety wejścia po 50 fen. (3125)
Bilety upoważniające nadto do zajęcia miejsca na trybunie przy premiiowaniu 2 Mr.

KOMITET.

SZKLANKI,
kieliszki, karafki
i wszelkie artykuły
z szkła bardzo ta-
nio poleca
(2372)

A. Hyrszfeld
Wzrost. ul. 21
dawniej w Bazargie.

Prócz tego podejmuje
oprawę obrazów
w najnowsze ramy,
wszelkie roboty szklar-
skie po przystępnej
cenie. Skład szkła ta-
flowego, białego, pół-
białego i kolorowego.

Lipski zakład ubezpieczenia od ognia

(Leipziger Feuer-Versicherungs-Anstalt)
założony 1819 r.
Po złożeniu przez pana **Józefa Fraenkel** agentury
główniej na Poznań i okolicę powierzono takową
p. **Juliuszowi Breite** w Poznaniu. (3159)
Berlin, 6 czerwca 1878.
AGENTURA GENERALNA.
W. Schroeder.

Powołując się na powyższy anons, polecam się do pośrednicze-
nia w ubezpieczeniach przeciw niebezpieczeństwu od **ognia** i go-
tów jestem do udzielania każdego żadanego objaśnienia.
Poznań, w czerwcu 1878.

Juliusz Breite,
agent główny
Piekary 12.

DIONARA-CRÈME.

Krem ten podług sądu lekarskiego na mocy analizy
przewyższa wszystkie podobne napoje t. j., zachowu-
jąc dobre pobudzające skutki alkoholu, negatywne jego
własności jako to upajanie i mitrzenie nerwów usuwa
przez szczęśliwą domieszkę higienicznych ingrediency.
Ztąd nawet użytek znaczniejszy nie upaja ani osłabia;
środek dzielnny przy wysileniach umysłowych i cielesnych.
Broni od zaziębienia i nużenia, nawet przeciw migre-
nie dobry. Nie zostawia woni alkoholycznej w uszczach.
Na składzie we wszystkich handlach kolonialnych,
restauracjach i u F. Dzonary, Kantor M. Garbary
Nr. 7a. w podwórzu na prawo. (3132)

Posiadziciele zaginionych podobno ksiąg statutowych wraz z świadectwami przyjęcia
pań **Katarzyny Królikowskiej, Amalii Sommerowej, Chrystiany
Ephinderowej** oraz majstrów stolarskich **Franciszka Orkanowa i Fry-
deryka Reinko** zechcą się do 1 sierpnia rb. zgłosić do przewodniczącego
stowarzyszenia, majstra garncarskiego **Ernsdorfa**, Garncarska ulica Nr. 3. i wyka-
zać bliżej swe prawa. Po upływie czasu tego wystawione świadectwa uznane zostaną
za nieważne i wydane duplikaty. (3147)
Poznań, 15 czerwca 1878.

DYREKCYA
głównego stowarzyszenia pogrzebowego
dla miasta Poznania.

Kapelusze damskie,

wstążki i kwiaty francuzkie, koronki, tiule, muśliny, kołnierzyki
i krawaty poleca

Stanisław Hoffmann,

(1797) Rynek Nr. 53, narożnik Jezuickiej ulicy.

Fabrykant Wilhelm Kronthal Wilhelmski plac 1.

Fabryka wszystkich artykułów do o-
świetlania do gazu, petroleum, oleju i
świec. Maszynki do kawy, herbaty
i innych towarów metalowych. Jedy-
ny skład towarzystwa **Christoffe & Co.**
pożyczanych, posrebrzanych i szczer-
srebrnych towarów.

Skład fabryki towarów **gumo-
wych**. Artykuły dla **gorzeln-
browarów i fabryk** jako to
gumowe, skórzane, konopiane rze-
mienne, węże, pakunki itd.
Uniwersalne pompy Noela i
sikawki. (2235)

Skład wszystkich chirurgicznych
artykułów najnowszej konstrukcji.
Aparata
do pielęgnowania chorych.
Materiały **Listera** do obandażo-
wania. Gumowe zabawki.
Surduty na deszcz itd. itd.

Fabryka pasów i handel artykułów technicznych.

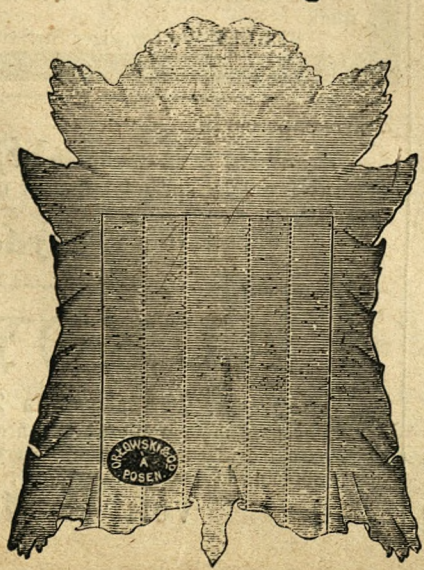
Pasy:
skórzane, parciane i gumowe.

Techniczne artykuły:
Śruby, klucze i dziurkarze
Łączniki (Harr) i nity patentowe
Smarowniki, rzemyki do szycia i wiązania
Szkła do kotłów, opakowania.

Gumowe artykuły:
Węże gumowe i spiralne
Płyty, sznury i pakunki
Pierścienie i kule
Maty i chodniki gumowe.

Liny drutowe:
do transmisji i oparkowania.

Aparata gorzelnicze:
Aparat do kartofli według Krocker'a, Dem-
bego, Hurtzig'a
Aparat Stammer'a i Lundersdorfa
Normalne Termo-Alkoholometry
ermometry, Sacharometry,

Alkoholometry, Lutroznierze
Szczotki do gorzelnii.

Miechy i wałtuchy:
Miechy do zboża i maki
Wałtuchy i plachty.

Skóry:
Wszelkie gatunki skór do uprząży i powozów
Safiany do mebli.

Smarowidła:
Oliwy do maszyn parowych, cylindrów i mło-
czarni (1802)
Tran, łój, smarowidło do wozów.

Orłowski & Co.
Poznań,
Jezuicka ulica Nr. 1.

**Wyrwanie zębów bez nie-
bezpieczeństwa i bólu**
za pomocą Nitro-oxygen gazu, sztuczne zęby
plombowanie w zlocie i kompoz. [1803]
Dentysta sen. Fryderykowska ulica 27
Jun. Młyńska ulica 30, naro-
żnik ulicy kościelnej świętego
Pawła.

Mallachow
En gros, en détail!
**Najtańszy i naj-
większy skład
wózków dla dzieci**
na całe W. Księstwo
Poznańskie znajduje się
u
S. NEUMANNA,
Stary Rynek 67.

Wagen-Fabrik
L. Rühle, Berlin,
101 Lindenstr. 104
Wozny dla Art. Wagen zu billigsten Preisen.

Pracownia i
magazyn obuwia
damskiego i mę-
zkiego

J. Przychodzkiego
egzystujący od 1848 r.
poleca znaczny wybór
obuwia znanej jako-
ści po cenach bardzo przystępnych. Wszelkie zamó-
wienia przyjmują się, wy-
konują się spiesznie i akur-
ratnie. (1827)
ś. Marcin Nr. 1.

Lody, napój majowy,
roz. ciasta do kawy, staroniemieckie taty,
placik wiankowy itd. toruńskie pierniki poleca
R. Neugebauer
3142) cukiernia, Berlińska ul. 6.

**Zakład
SERWATKOWY.**
Świeża ciepła **serwatka** szwajcarska
oraz świeże **mleko kozie** sprzedaje się
na **Wilhelmowskiej** alei. (3154)

J. Hersche
z Appenzell w Szwajcaryi.

Surowe kawy
polecam od 85 fen. począwszy w
balach aż do najpiękniejszych ga-
tunków. Próby na zewnętrznie akurratnie.

Jakób Appel
3162) Wilhelmowska ul. 9.

Dnia 18 bm. wystawię w **Króli-
kowie** (3156)
machiny do robienia masła
najnowszej konstrukcji, **konwie** do
mleka i do wody, **flitki** do podsta-
wania mleka, naczynia do masła po
4, 2 i 1 kilogram., maszyny do **pra-
nia bielizny** i wydzymadła.

Leon Sokołowski
Sapieżyński plac 11.

Kuferek podróże
dla panów i dam, własny, dobry fabrykat,
wszystkie gatunki torebek, w wielkim wyborze
i jak najtańszej u
J. Latz'a,
siodlarza, Rynek 10. (3151)

Partya perkalików po 18 fn.;
piękne **szyrtyngi** po 20 fen., **dre-
le i pól sukienka** na ubiory
**latowe, firanki nieiane, koł-
dry watowane, oraz pr. wdzwe**
aksamity poleca po znacznie zni-
żonych cenach (3071)

Falk Karpen
Rynek 87.

**Gogolińskie wapno,
szczęciński cement,
dachówki i cegły,
rury do mostków,
szamoty, (2731)
węgle kowalskie i
kamiennie polecają
Jerzykowski i Sp.**

Podgórna ulica Nr. 12.

**! Ważne dla cierpiących!
na ból zębów !!**
"Antiodontalgina"
J. W. Becka. Krople te usuwają każdy
ból zębów jako też tak zwane **fluksie**, zapo-
biegając prztem dalszemu pęczeniu się zębów,
w pud. Nr. 1 i 2 1/2 Mrk., pojed. 1 Mk.
Balsam przeciw reumatyzmowi.
Jedyny środek przeciw reumatyzmowi, poda-
rzi i puchlinie fl. 3 M. dostać można w
aptece Dr. Wachsmann dawniej Elsnera i J.
Sobeskiego w Poznaniu, w Wrocławiu u
aptekarzy E. Stoermer Ohlauerstr. 24/25 i B.
Fiebag Fryderykowska Nr. 51, w Bydgo-
ści u Hegewalda, w Kłodzku u Friedemana,
w Toruniu u R. Villain, na stacji K. z. w
Krotoszinie u Kusckhe, w Środzie u Radzie-
jewskiego, w Śremie u Madalińskiego. (667)

Kamień gojący
do leczenia ran u bydła i koni, w skutek tar-
cia lub ciśnienia uprząży, siodeł, szczególniej
w skutek jarzm powstałych. Liczne świade-
ctwa agronomów dowodzą, że kamień goj. na
to najlepszym jest środkiem. Słoje kosztuje
2 1/2 Marki. (2545)

E. J. W. Legal
aptekarz w Żninie.

**Watowane koldry,
wełniane koldry,
dery do spania,
dery do podróży,
dery na konie,
koberce, firanki i t. d.**
poleca jak najtańszej (3109)

S. KANTOROWICZ,
róg Nowej ul. i Starego
Rynku Nr. 68.

W zakładzie kąpielnym przy (3127)
Młyńskiej ul. Nr. 39.
otwarty znowu od dnia dzisiejszego

**wielki
basen kąpielny**
wraz z zimnemi tuszami.

VICHY
Zakład kąpielowy
(Francya, departament de l'Allier)
Własność rządowa francuz.
Adminstr. w Paryżu, 22 Boulevard Montmartre.

Pora kąpielowa
w zakładzie Vichy, jednym z najwykwintniej-
szych w Europie, kąpiele i natryskia-
nia wszelkie dla uleczenia chorób **zo-
ładka, watroby, pęcho-
wiska, zżółta, cukrzyca,
dna, kamienica cya-
liczna** — co dzień od 15 maja do 15 września,
teatr i koncerta w kasynie, muzyka w parku,
czytelnia, salon dla dam, salon do gier, do
konwersacyi, do gry w bilard. — Koleje
żelazne prowadzą do Vichy. (12)

QUINA-ROCHE
ELIXIR WINNY
WZMACNIĄJĄCY, PRZECIWGORA-
CZKOWYCH I POWRACAJĄCY SIŁY

Zawierający wyciąg z trzech gatun-
ków chininy, zalecany przez lekarzy
przeciw **wyczerpaniu, braku sił, bla-
daczce, upośledzonemu trawieniu, zi-
mnicom zadaniem i uporczywym,
trudnemu przejściu do zdrowia, etc.**

W PARYŻU, 22 & 19, ULICA DROUOT.
We Wrocławiu w apt. P. Mikulaska, w Kra-
kowie u P. Trauczyńskiego i Redyka, w Czer-
nowicach u P. Golichowskiego, w Poznaniu u
Dokt. Mankiewicza.

oleandrowe drzewka
są na sprzedaż. Tyne Chwaliszewo Nr. 5.

Znaczne kapitały
na kontrakty zbożowe lub okowite po-
leca pod przystępnymi warunkami

Bernard Rawicz
Stawna ul. Nr. 7. (1838)

Piękne i obszerne **mieszkanie**
do wynajęcia od ś. Michała (2489)

Strzelecka ul. Nr. 2.

Mała Rycerska ul. 18
są 2 pokoje na parterze od 1 lipca 1878
do wynajęcia. Blizsze szczegóły tamże. (3143)

Piekary 16
jest **piętro I i pomieszkankie**
parterowe oraz stajnia i remiza od paźdz.
do wynajęcia. (3126)

Pokój mebl. do wynajęcia. Strzelecka
ul. 22 I piętro na prawo. (3152)

Większe i mniejsze majątki
w dobrej ziemi i blisko kolei są w Polsce
pod bardzo dogodnymi warunkami do sprze-
dania. Blizszej wiadomości udziela bezpłatnie
K. Busse, nauczyciel w Warszawie, Długa
ul. Nr. 22, mieszkania Nr. 8, I. ptr. (3139)

Najnowsze koafnury,
najnowsze
warkocze i szyniony
począwszy od 5 aż do 30 M. —
polecają

R. BUCHOLZ i SP.
Berlińska ul. 19 i Wodna ul. 13.
Powyżej wymienione rzeczy wypo-
życzają się także. (3048)

NEWRALGIE
wszelkie **cierpie-
nia nerwowe,**
każdej chwili ustę-
pują po użyciu pigu-
łek anti-neuralgij-
nych dra **CRONIER.** Skład w Paryżu w
aptece p. Levasseur, rue de la Monnaie 23,
w Poznaniu w aptece dra **Mankiewi-
cza,** w Warszawie w składzie towarów
aptecznych pp. **Gallego i Spiesna.** (7)

Skład generalny moich, w Wiedniu, Sztok-
holmie, Filadelfii nagrodą uwiecznionych
ameryk.-warszawskich kropli
na zęby znajduje się w Czerwonej aptece
Poznań, narożnik Rynku i Szerokiej ulicy
Nr. I. leczy każdy ból zębów, z jakich-
kolwiek takowy powstał powodów;
Nr. II. specjalnie przeciw bólowi reumaty-
cznym zębów, szumowi w uszach i
żganui.

Nr. III. zapobiega niszczeniu zębów i wszel-
kim chorobom dziąseł.
Pojedyncze butelki kosztują 1,50 Mr. wszy-
stkie trzy butelki 4 Mr. (1866)
Warszawa. **Dr. Hippolt Majewski.**

Wielka fabryka chleba
pragnie urządzić
składy
swych fabrykatów w Inowrocławiu, Trze-
mesznie, Pobiedziskach, Mogilnie, Byd-
goszczy a handle towarów kolonialnych sto-
sowne mianowicie do objęcia ich. Adresy
należy składać pod Nr. 16 u Rudolfa Mosse
— Poznań. (3158)

Dom komis. - handlowy i informacyjny
WŁ. JA WORSKIEGO
w Krakowie, Szpitalna ulica Nr. 388.
pośredniczy w kupnie i sprzedaży dóbr
ziemskich, lasów, realności itp. (2890)
Jest do sprzedania kil anasie majątków
w Wks. Krakowskim, Galicyi i Królestwie
Polskiem różnej rozległości i do wydzierżaw-
ienia pod korzystnymi warunkami

Majątek jeden na miłę od Krakowa od-
legły, przynoszący czystego dochodu 8% w
cenie 70,000 fl. wal. a. połowa banku.

Majątek w najnowszym kulturze, budynki
i inwentarze znakomite, (bydło czyste i pół
krowi sortony) połowa szacunku wymaga.

Trzeci tuż pod Krakowem (140 m. aust.)
wartości 30,000 fl. w. a. za zapłatą obecnie
10,000 fl. w. a. 7 tys. banku a 13 tys. na 5
% zostaje — natychmiast do sprzedania.

Dominium Kaliszany p.
Pawłem (Wągrówiec) sprze-
dawać będzie w poniedziałek
24 b. m. przed południem
około (3140)

20 żrebaków
przez publiczną licytacją.

Pieniądze!
Pożyczki każdej wysokości
daje na zastawy każdego rodzaju i na
walory krajowe i zagraniczne (1274)

lombard
Józefa Warszawskiego
Podgórna ul. 14.

Kupna dóbr!
każdej wielkości od 100
hekt. począwszy aż do 5000
hekt. i wyżej poszukuje z
polecenia zamiejscowych
miennych kupców i pro-
szę pp. właścicieli, którzy
zamierzają dobra swoje
sprzedać, aby się iaskanie
z zaufaniem do mnie uda-
wać zechcieli. (650)

Jzydor Licht
agent dóbr w Poznaniu
Teatralna ulica 3.

Poszukuje się **dzierżawcy** na około
300 litrów mleka dziennie, mogącego złożyć
kaucją. Blizsze szczegóły Szeroka ulica 12
I. piętro. (3160)

Dwa piękne wyrosłe (3161)
oleandrowe drzewka
są na sprzedaż. Tyne Chwaliszewo Nr. 5.

Narożnik Jezuickiej ul. 18
z **Włoch i krajów północ-
codziennie od 9-6 owarte.**
Cena wnijsca 50 fen.

Towarz. muzyczne
urządza w d. 29 bm. w parze
Wiktorji tak zwaną

majówkę
na którą członków i gości
prasa **ZARZĄD.**
Początek zabawy o godzinie
3ciej.

Landar
w bardzo dobrym stanie
miejsca tanio do sprzedania
godnej wypłaty.

Ludwik
W. Garbary

Wielkie Garbary
do wynajęcia na 3 piętrze 3
przedpokój, przynależności.

Angielka, posiadająca
miecki, życzy sobie towarów
lub pojedynczych poważnie-
wód lub na wieś w mie-
sierpiu. Blizszych szczegó-
Eksp. Dz. Pozn. p. Nr. 2.

OSOBA znająca
białe szycie
we, poszukuje zajęcia.
Nr. 3150. w Adm. Dz. P.

Nauczyciel
Polka, władająca dokł.
i niem. oraz muzyką
miejsca. Blizsza wiad.
Pozn. pod Nr. 3006.

Poszukuje się na wieś od 1
guwernanta
egzam., muzykal., mówiącej
do dwóch panienek. Zgłasza-
Dzien. Pozn. sub A. K. 3150.

Nauczyciel
Polka, pracująca przez kilka
biegła w języku francuzkim
naukach klasycznych i przygo-
dająca prztem wysoką bieg-
poszukuje umieszczenia. Pen-
400; adr. N. N. 365 Skółki
(Schocken), Wks. Poznańskie.

Kandydat filoz.
Polak, życzy sobie przyjąć
miejsce **nauczyciela domo-
Oferty pod lit. A. W. G.**
poste restante.

UCZNI
poszukuje handel żelaza i
w **Wągrówcu,** dawniej Ska-
Z dniem 2 lipca rb. jest
handlu do zajęcia

miejsce eksped.
Młodzi kandydaci po polski
niecku mówiący, zechcą się
tylko listownie.

Bracia Ande

Dominium W. G.
p. Pakosław poszukuje
doświadzonego

pisarza gos
praktykujący dłuższy czas
wodzie będą tylko uwzględn-
restante.

Służący
kawaler, znający służbę dokła-
dobry strzelec, obecnie w mie-
od 1 lipca miejsca. Adr. T. T.
restante.

ERONOM
kawaler, mający lat 36, zarzą-
szego czasu samodzielnie, życzy
miejsce od 1 lipca. Adr. J. W.
poste restante.

Rządca gosp. i leśn.
dokładnie obeznany z kulturą
bem drzewa, poszukuje miejsca
Królestwie. Blizsza wiadom. w
Dziennika Poznańskiego p. 1.
pruga

Dominium Samostrz
Sadki poszukuje od 1go
przebie

pisarza gos
Osobiste przedstawienie
nieczne.

Pensyona
dla młodzi szkół. — przygo-
wyższ. klas gimn. i realn. lub do
jednor. — korepetycje; przy-
ustanny. Opłata roczna 400
nauką 600 tal. u

K. Hadasza
w **Wrocław**
Vorwerkstrasse Nr. 10

Biuro strzeż
poleca guwernantki, rządzców,
dowych, służących, kucharzy,
panny służące, pokojówki, pracu-
R. Derkiewicz
Wrocławska ul. 13/14 II p. w

Narożnik Jezuickiej ul. 18
z **Włoch i krajów północ-
codziennie od 9-6 owarte.**
Cena wnijsca 50 fen.

Towarz. muzyczne
urządza w d. 29 bm. w parze
Wiktorji tak zwaną

majówkę
na którą członków i gości
prasa **ZARZĄD.**
Początek zabawy o godzinie
3ciej.